HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וסיפא איצטריך ליה. שיהא דנקט משום דבעי לאשמועינן שמותר ליתנן תחת ראשיהן ותו לא איכפת לן אם יפיח מאחר שפושטין: **כנגד ראשיהן.** אצל ראשיהן: **שמע מינה.** מדמותר להניחן אצלו לא חיישינן לשמא יפיח: **תפילין מן הצד.** להניחן אצלו כשהוא יושן: **הניחא.** הא דלא חיישינן לכלאים למאן דאמר אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים שהוא של בוץ זהו אבנטו של הדיוט כל ימות השנה ואין כלאים בבגדי כהן הדיוט שפיר: **לא זהו וזו.** דשל הדיוט כל השנה של כלאים: **קשים הן.** ואינן ממממין לפיכך אין בהן משום כלאים: **נמטא.** לבד ט) פלטר"א בלע"ז: **גמדא.** קשה: **שרי.** אין בו משום כלאים דהעלאה דומיא דלבישה דאית בה הנאת חימום הוא דאיסור: **נמדינה אסור.** שנוהג בה דרך חול: **סר גריזים.** מקום מושבן של כותים: **עת לעשות לה'.** כשבא עת לעשות דבר לשמו של מקום מותר להפר בו תורה: **נתנמיד במקום הרב.** לראש הכנסת ולסגן בפני כהן גדול ואינו כממעט כבוד הרב: **כולה משום לבודו דלכן גדול.** מראין לאומו שיש שררות הרבה למעוה ממנו אבל בעלמא אין חולקין: אין

וסיפא איצטריכא ליה פושטין ומקפלין ומניחין תחת ראשיהם: פושטין ומקפלין ומניחין אותן תחת ראשיהן: [פ] שמעת מינה בגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן אמר רב פפא לא תימא תחת ראשיהן אלא אימא כנגד ראשיהן אמר רב משרשיא שמעת מינה תפילין מן הצד שפיר דמי הכי נמי מסתברא דכנגד ראשיהן דאי סלקא דעתך תחת ראשיהן ותיפוק לי משום כלאים דהא איכא אבנט ונהי נמי דניתנו ליהנות בהן הא מתהני מכלאים [ג] הניחא למ"ד אבנטו של כהן גדול (א) (בשאר ימות השנה) [א] זה הוא אבנטו של כהן הדיוט אלא למאן דאמר אבנטו של כ"ג לא זה הוא אבנטו של כהן הדיוט מאי איכא למימר וכי תימא כלאים בלבישה והעלאה הוא דאסור בהצעה שרי והתניא [ג1] לא יעלה עליך אבל אתה מותר להציעו תחתיך אבל אמרו חכמים אסור לעשות כן שמא תיכרך נימא אחת על בשרו וכ"ת דמפסיק ליה מידי ביני ביני והאמר ר"ש בן פזי אמר ר' יהושע בן לוי אמר רבי משום קהלא קדישא שבירושלים [ב] אפי' עשר מצעות זו על גב זו וכלאים תחתיהן אסור לישן עליהן אלא לאו שמע מינה [ג] כנגד ראשיהן שמע מינה רב אשי אמר [ד] לעולם תחת ראשיהן והא קא מתהני מכלאים בגדי כהונה קשין הן [ד] כי הא דאמר [ה] רב הונא בריה דר' יהושע האי נמטא גמדא דנרש שריא ת"ש בגדי כהונה היוצא בהן למדינה אסור ובמקדש [ה] בין בשעת עבודה בין שלא בשעת עבודה מותר מפני שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ש"מ ובמדינה לא והתניא בעשרים וחמשה [בטבת] יום הר גרזים [הוא] דלא למספד יום שבקשו כותיים את בית אלהינו מאלכסנדרום מוקדון להחריבו [ו] ונתנו להם באו והודיעו את שמעון הצדיק מה עשה לבש בגדי כהונה ונתעטף בבגדי כהונה ומיקירי ישראל עמו ואבוקות של אור בידיהן וכל הלילה הללו הולכים מצד זה והללו הולכים מצד זה עד שעלה עמוד השחר כיון שעלה עמוד השחר אמר להם מי הללו אמרו לו יהודים שמרדו בך כיון שהגיע לאנטיפטרס זרחה חמה ופגעו זה בזה כיון שראה לשמעון הצדיק ירד ממרכבתו והשתחוה לפניו אמרו לו מלך גדול במותך ישתחוה ליהודי זה אמר להם דמות דיוקנו של זה מנצחת לפני בבית מלחמתי אמר להם למה באתם אמרו אפשר בית שמתפללים בו עליך ועל מלכותך שלא תחרב יתעוך עובדי כוכבים להחריבו אמר להם מי הללו אמרו לו כותיים הללו שעומדים לפניך אמר להם הרי הם מסורין בידיכם מיד נקבום בעקביהם ותלאום בזנבי סוסיהם והיו מגררין אותן על הקוצים ועל הברקנים עד שהגיעו להר גרזים כיון שהגיעו להר גריזים חרשוהו וזרעוהו כרשינין כדרך שבקשו לעשות לבית אלהינו ואותו היום עשאוהו יו"ט אי בעית אימא ראויין לבגדי כהונה ואי בעית אימא [2] עת לעשות לה' הפרו תורתך: חזן הכנסת נוטל ספר תורה: ש"מ [ז] חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב אמר אביי כולה משום כבודו דכ"ג היא: וכהן גדול עומד: מכלל [ח] שהוא יושב והא אנן [ט] תנן

בא לו. תפילין מן הצד שריין. פירש רש"י ולא חיישינן שמא יישן בהן ויפיח אצל בפ"ק דתמיד (דף מ.) מפרש טעמא אחריתא דלא חיישינן דילמא מגגדר ונפל עליהו ואיכא בזיון תפילין: **אלא** למאן דאמר לא זהו אבנטו של כהן הדיוט מאי איכא למימר. אע"ג דפלוגתא דתנאי היא בפרק קמא (דף יב.) הוא רולה לייסד מתניתין דפ"ק דתמיד (דף כה:) ההיא דמקפלין ומניחין תחת ראשיהן אליבא דכולי עלמא:

קשין הן. תימה א"כ מאי היא דאמר בפ"ק דערכין (דף ג.) [י] הכל חייבין בכלאים בהיות לויס וישראלים ופריך פשיטא ומשני בהיות איצטריך ליה סד"א הואיל ואישתרי לגבייהו כלאים בעבודה אלא בעידן עבודה נמי ליתסרו קמ"ל וכו' והשתא כיון דקשין הן לא אישתרו כלאים לגבייהו דהוו דאוריית אסירי אפילו בקשין אבל הצעה דמדרבנן לא גזרו בקשין ודלא כפרש"י שפירש קשין הן ומותרין בלבישה והעלאה ובספ"ק דיום טוב (דף יד:) תנן משלמין בי"ט כלאים ופריך כלאים למאי חזו ומשני בקשין מיילי נמי בהצעה ואם תאמר והצעה היכי שרי והא כיון דהוו כלאים דאוריית לענין לבישה והעלאה ליתסרו אפי' למוכרו לעובד כוכבים כדתניא [כ] (בתוספת' דכלאים (פרק ה)) הנגד שאבד בו כלאים הרי זה לא ימכרנו לעובד כוכבים ולא יעשנו מרדעת לחמור וכל שכן להניע בתחתיו יש לומר ההיא מיירי דווקא באבד ואיישינן שמא יקרע בגדו ויחזור ויתפרנו על גבי בגדו כדאמר במס' ע"ז (דף נב.) גבי נודות העובדי כוכבים שאסור לעשות מהן שטיחין לחמור שמא יבקע עודו ויחזור ויתפרנו על גב עודו אבל אם היו הכלאים ניכרים מותר כדתנן במסכת כלאים (פ"ט משנה ד) תכריכי המת ומרדעת החמור אין בהם משום כלאים ואם תאמר והאמר הכא אפי' י' מצעות זו על גבי זו וכלאים תחתיהן אסור לישן עליהם וכן קשה אהא דתנן במסכת כלאים (פ"ט משנה ג) הכריס והכסתות אין בהם משום כלאים וי"ל דבמצעות שייך כריכה להכי חיישינן שמא תכרך לו ויגמא אבל במרדעת החמור ובכריס וכסתות לא שכיחא שתיכרך ויגמא ולהכי לא גזרו מיהו אם בשרו נוגע בהן אסור כדתנא בהדיא גבי כריס וכסתות ובגבד אלא יהא בשרו נוגע בהן והוא הדין במרדעת ובלבישה והעלאה אפילו בכל ענין ואף על פי שאין בשרו נוגע בהן כדתנן לא יתן אדם מרדעת של כלאים על כתיפו אפי' להוציא זבל ומה שהשיב ר"י לה"ר שמעון מיגביל"ש על אותם קושטו פורפיטיי"ש שיש בהן כלאי בגדים ומוכין של צמר אע"פ שהבגדים שעליהן הן של פשתן יש להתיר כדאיתא בספ"ק דביצה (דף טו. וסס) לשון רש"י: **בגדי** כהונה היוצא בהן למדינה אסור. וכן משמע בפרק המים מקדש (קדושין דף נד.) דאפי' בעזרה אסור לכתחילה לגופן אלא לגורך עבודה דקאמר בגדי כהונה אין בהן מעילה לפי שלא ניתנה תורה למלאכי השרת פי' שיוכלו להזהר להסירן מיד אחר עבודה ומשמע הא לכתחילה לגופן אסור דבזה אפשר להזהר וא"ת הא אמרינן בפרק האומר בקידושין (דף סו.) גבי יגאי המלך הקם להם בלין שבין עיניך אלמא שמותר להניחו אפילו חוץ למקדש וליכא למימר דמיד מזרקה בו מיעוט דהתם משמע דאכתי לא מזרקה בו מיעוט אי בתר הכי דקאמר ותורה שבכתב מה תהא עליה ולא אמר נמי התורה שבעל פה ומיהו למאן דאמר (לעיל ז:) דווקא עודהו על מלחו מרלה יכול שעה ואור"ת דלכולי עלמא יכול להניחו כל שעה מדכתיב ביה והיה על מלחו תמיד (שמות כח) ואף על גב דאיצטריך לדרשא אחריתי לעיל בפרק קמא (דף ז:) אלא יסיח דעתו ממנו ושמא יש לומר מדכתיב תרי זימני והיה על מלח אהרן והיה על מלחו נפקא ויותר היה נראה לומר דשלא כדין עשה שהניח הכין מיהו הכא לא הוה מצי לאכוחי דמזרקה בו מיעוט שכפר בכל התורה שבעל פה עד בתר הכי דדייק מדלא קאמר אלא תורה שבכתב מה תהא עליה: אין

(כי הא וקימא לן) [וכי הא קימ"ל]. ת"ש בגדי כהונה היוצא [בהן] למדינה אסור, ובמקדש בין בשעת עבודה ובין שלא בשעת עבודה מותר, מפני שבגדי כהונה ניתנו ליהנות בהן ש"מ. ואקשינן ובמדינה אין יוצאין בבגדי כהונה, והתניא כי שמעון הצדיק עליו. ומדרבנן אסור להציעו תחתיו ולישן עליו ואפילו י' מצעות זו על זו וכלאים תחתיהן אסור לישב עליהן. כך על זה הדרך סוגיא דשמועה זו סלקא. ואמר רב אשי אפי' תימא תחת ראשיהן כיון שהן קשין דהא חוטן כפול ששה אין נימא נשמטת מהן ונכרכת בבשרו כדרב הונא בריה דר' יהושע דאמר (ניטמא) [נימטא] גמדא דנרש שריא. כלומר כיון שהוא קשה מותר לישן עליו

ו א ב מיי' פ"י מהלכות כלאים הלכה יב סמג לאוין רפ"ג טוש"ע י"ד סימן שא סעיף ח:
ז ג מיי' פ"מ מהלכות בית הבחירה הלכה ו:
ח ד [מיי' פ"י מהל' כלאים הלכה יג] טוש"ע י"ד סימן שא סעיף ב בהג"ה:
ט ה מיי' פ"מ מהל' כלי המקדש הלכה יא [וס"י מהל' כלאים הלכה לב ובראב"ד]:

מוסף רש"י

אבנטו של כהן גדול. לקה לעיל ו ב וכ"י ומוסף רש"י סס. שמא תיכרך נימא אחת. ויש נימים גדולים וגסים כגון של לוטפקין שקורין קו"ט ומחממת במקומה ועוכר משום לא תלבש שעטנז, אי נמי נימא בעלמא כיון דעיקר הבגד מהבוז ומחממו מלמעה הויא לה הא לבישה לאיתא בה הנאה (ביצה יד:). דמפסיק ליה מידי. שנוהג בגד אחר ביניהם (שם). אסור לישן עליהן. מדרבנן (שם). נמטא. בגד שקורין פלטר"א בלע"ז, גמדא. קשה, כמו (פסחים קיא.) גמוד מפאני, דבר שהוא פוך נעשה קשה, דנרש. מקום, שריא. לישיבה, שאינו מחמם (ביצה טו:). ש"מ חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב. מדקתני חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת כו' ואין נותנו לראש הכנסת כו' ואין חזן הכנסת נותנה לכ"ג, אלא מכבד את לאם הכנסת בפני הסגן ובפני כ"ג ואלא הכנסת מכבד הסגן בפני כ"ג, ש"מ חולקין כבוד לתלמיד, תלמיד קטן חולק כבוד לתלמיד גדול ממנו ופע"פ שהרב שם ואין גנאי לרב, ופתמה כמ"ד חולקין, דפלוגתא היא בים ותלין (ב"ב קיט:) גבי בעת לגלחה (סוטה מ:). כולה משום כבודו דכ"ג היא. ולעולם אין חולקין והכא כולה משום יקרא דכ"ג הוא שמראה את מעלתו מעלה למעלה ממעלה (שם).

רבינו חננאל

והאי דקתני שינה משום סיפא, דקתני פושטין ומקפלין ומניחין אותם תחת ראשיהן. ואמרינן ומינה את שמע דניתנו ליהנות בהא נותנין אותן תחת ראשיהן. ודחינן לא תימא תחת אלא אימא מניחין אותם כנגד ראשיהן ולא ראשיהן עליהן, ש"מ כשם שבגדי קדש מותר לישן כנגדם כך התפילין מותר לישן כנגדם אם הם נתונים לו מן הצד. ובורור לן דשינויא דשנינן שינויא הוא, דאי איפשר לישן על בגדי כהונה דאבנט כלאים הוא ומדאורייתא אסור בהעלאה עליו. ומדרבנן אסור להציעו תחתיו ולישן עליו ואפילו י' מצעות זו על זו וכלאים תחתיהן אסור לישב עליהן. כך על זה הדרך סוגיא דשמועה זו סלקא. ואמר רב אשי אפי' תימא תחת ראשיהן כיון שהן קשין דהא חוטן כפול ששה אין נימא נשמטת מהן ונכרכת בבשרו כדרב הונא בריה דר' יהושע דאמר (ניטמא) [נימטא] גמדא דנרש שריא. כלומר כיון שהוא קשה מותר לישן עליו

עין משפט נר מצוה

מדקתני עומד עכשיו מכלל שהיה יושב, והאמר מר

גליון הש"ס

גמרא שמעת מינה בגדי כהונה ניתנו ליהנות. עיין פ"ל מ"ע דכלים בר"ש: **שם** לעולם תחת ראשיהן. עי' באר שבע סוף הוריות ד"ה אף כליו:

הגהות הב"ח

(**א**) גמ' הימא דמ"ד אבנטו של כ"ג ביוה"כ זה הוא אבנטו של כהן הדיוט בשאר ימות השנה אלא למ"ד אבנטו של כ"ג ביוה"כ לא זה הוא כל"ל:

הגהות הגר"א

[**א**] גמרא (בשאר ימות השנה) תא"מ:

לעזי רש"י

פילטר"א. (מצע)-לֶבֶד.

תוס' ישנים

גמ' ש"מ תפילין מן הצד שרי. פי' רש"י ולא חיישינן (להפסקה) [להפחה], ולא דק דפ"ק דתמיד (כז, ב) מפרש בהדיא טעמא (ולא) [דלא] חיישינן [דילמא] מיגגדר ונפיל עליהו פי' ואיכא בזיון שבוכב עליהם. וא"ת היכי פשיט מידי מרב פפא דהא איהו גופיה דחויי מדחי ליה. י"ל דפשיטא ליה הכי מדלא קאמר רב פפא דילמא כנגד לאשיהן. ושוד ד[מ]עיקר מילתיה דרב אשי ד[ד]היא לפי האמת (ד)פשיטא [ליה ד]כנגד לאשיהן הוא דקאמר. מ"ר. תיפוק לי' משום בלאים. תימה על מה פפירש רבינו יעקב דכלאים בגלית שהותרו ביום הותרו גם בגלות אף על פי שאין הגלות מהגת בגילה כדמפרש במנחות פרק התכלת [מ, ב] גבי (טלית) [תכלת] אין בה משום כלאים אפילו בטלית פטורה, ומאי שנא גלות בתכלת [במקום מגזה, ועוד קשה דבתכלת (מנ, ב)] ובשמעתא קמייתא דערכין [ג, ב] הכל חייבין בגלות בין בהיות לויס וישראלים כו' פשיטא סד"א הואיל ואישתרו לכלאים לגבייהו לא ליתסרו קמ"ל דהא לאישתרו בעידן עבודה אלא בעידן עבודה מיהא לא אישתרו. מיהו הכא לאו קושיא היא דמייני [ב]בגדי חול דלא אישתרו לכלאים כמו שפירש ר"ת, אבל מהך דהכא תיקשי לך. אלא אומר רבינו טלית שהיא עשויה להשתמש בכל שעה אילולה קאמר דאתמשך לגיעבד בה גיתא ומשתמש בה בכל שעה אילולה, אבל בגדי כהונה אינן בעבודה ולכך לא אותרו אלא בשעת עבודה [אבל אלא בשעת עבודה] כגון בהצעה [לא] אבל לבישה במקדש ודאי לא אתרו כדמשמע בשמעתין דדייק לעיל הא הוטי מהלכי ש"מ ינתו ליהנות בהם ולא קשיא לרב אשי אסור לכלאים עד לבסוף גבי הצעה. וכן שמעון הצדיק שלבש בגדי כהונה במדינה ופריך מיניה על בריתא דקתני בה במדינה אסור אבל במקדש ניתא ליה דמותר אפילו אלא בעידן עבודה, וכן בסוף תוספתא דכלאים בגדי כהן גדול שיצא בהן במדינה חייב ובמקדש בין בשרם ובין אלא בשרם פטור אפילו אם בהן לאויין לעבודה ובקתני ממי אתם בגדי כהונה ובגדי כהן גדול אין בהן משום כלאים, ואלא בעידן עבודה אינהו לעבודה [מא, ב] ובמולין פרק התכלת [מא, ב] ובמולין פרק בן הבשר [קד, ב] דיקדקינן עליון בפי' בריתא זו אל תוספתא. מ"ר. ותיפוק לי' משום בלאים. תימה מאי אנא לאיסור כלאים פטיעא ליה לאיסור ובגבי מעילה מספקא ליה אי אתנו ליהנות בהם אי לא, ועוד אמר דלא ד"ל מתנה אעליהם לא שייך הכא לומר שיהו קדושין לאחלין. י"ל דלאו קדשי הי' מקראו לענין מעילה כיון שיתנו ליהנות בהם דלא ניתנה תורה לאלאכי השרת והוו להו בגא מעילה דקדשים קלים וקדשי מזבח דלא חזו לתקרבה לא הן ולא דמיהן. מ"ר. **אלא לאו בגגד ראשיהן ש"מ.** בפ"ק דתמיד (כז, ב) דמי ואינעיא אימא בחוטם שאין בהן כלאים פי' דלא מייני בחוטנו, ותנא בתרא דפשיטא מייני הכא דיתנו ליהנות לא מייתי התם כלל. **בגדי בהונה קשים הן דאמר רב הונא** ש"מ. בפ"ק דתמיד (כז, ב) דמי ואינעיא אימא בחוטם שאין בהן כלאים פי' דלא מייני בחוטנו, ותנא בתרא דפשיטא מייני הכא דיתנו ליהנות לא מייתי התם כלל. בגדי בהונה קשים הן דאמר רב הונא